

تجدید

۱۲۸۶

منافع وطنیه و حوادث غیرمعمول و اثرات غیرمتصور

هر کون بشر اولور، قوای عمومی عاقله ای مع المنسوبه قبول و درج ایلر

عمل اداری من باب عالی نجاهه سنده
دائرة محترمه

تاریخ: ۱۳۳۴ خورشیدی

تشریح: ایچون بریندک آتو بیلدی
توبت: ۱۰۰ غر و شدر

اداره مطبوعه
محمد بشیر
اوراق وارده درج اولسون اولسون
اعاده ایلر
لحمی: ۱۰ بار
ظفره ایچون آتو بیلدی
پوسته اجرته برار: ۸۰ غر و شدر

افلاک مخصوصه

ایله حق نکر اولسون ایشته بر مظلوم استبدادها عودت ایدرور
اجتلاک سوکلی وطنیه بر قیض و اعتلا
کوردک ایچون اعلان - قیاضه حکومه آرق
سجستان - کوزلی مؤیداً سوخته کدی
قطر ایشته او سندرجه دوام ایدن بر لیل
ناس و فتور ایچنده بکله بکمز صبح سعادت
انقلاب ایشته بنده شومن خرابیه
مهای افکاک و افتراق وجودک تحمل ایدر
چیکنن قور قندم بر قوت جوانی بیزدن
قور قسته اولک اعلان شوق ایدرور ایلر
مساعده حریب بر وظیفه مقصد سیدیکم
تذرات تشریه مساک جانسار اومه عودت
ایدیورم

اون سندن زیاده کوزل وطنیه بگوزل
ملته کوزل کوزل خدمت ایدرکن برکون
آکیزین بر دقبر ایلر جرحم بارچا لاندی
حبس و اقی ایلدم

مقصد اساسی ملتک تریه افکارینه
تهور اذهانه خدمتدن و وظائف اجتماعیه
سلیو عاتک ناز اولدنی اهمیت فوق العاده بی
تلفدقه آتی زامیری دستگیریدن عیارت
بولندینی حاله غنیمت کلیاً قتل و بر قاج
دقبر نکر ایدن بوالیم و مدهش جزایر
هیچ بر بیکمه نکر قرار عادلانه و منصفانه
اقتران ایچکسزین اجرا اولدنی و ایشته تام
اوتوز بر سندیو ملتک ایلر حملشور ایلر
بر حریمه حرمانیه سورورده ایلر بکله
جانکبار اولدم

شندی عین ایدرم که روبا کوردیکمی
اکلامقده مضطرب صحیحیدر که وطن
اوراق اوظامه ک وجود عجزیه مر آن زمان
واجواله ایدیک زهر اعتنائندن خنجر غدر
ایدن خلاص بولدی صحیحیدر که ملت
پوزوالی لسان افکار و احساسات نزع و قلع

ایلدن دانی بر مات ایچنده هر کون بیلر
هل تریمدورک هلعینوت قیاضه سز لایان
اغلامقدن یعنی لعت لسیان و اسیدن بیلر
محرورم بچاره ملتک نشایته موجودیت
کصاحب ایشدی ایاقیزده کی سلال خونین
اعتدالی بویندک فلاحه آخین اسارتی بارجه
لاذی و بر زلفان برامر حتی بر اشکارت
بنان قدرتیله شون کاشات ملای قلب و مجول
ایدن عجیب قوی عادل مات اولده ۹۰۰ ک
باری صحیحیدر صحیحیدر
صحیحیدر ای اجداد کرام که بر سلسله ککیز
بجلی شیکیز ، خالف ایلکیز ، مادام که
سزک افکار و احساساتکزه سزک خصائل
مالک ، اخلاق فاضله کزه و ازتره ایسایکیز
سزده بیلک ای جهان مدنیت که بر وارزا
اوت بواتوز برسته ایچنده نلر حکدم

اک هنر بیلدیکم احباب بیلر ، بدن فرار
ایندیلر هر کیمه مراضحت ایدم ایه بر هلت
سارویه مبتلا بر عیذوب ایتم کبی یا نلرینه
یا قلاشدرمدیلر « بصیرت کلمه بیلر
نازه تقریب بر سبب نفی و اجلا اولدی
هنر نلردن حتی محررات رسمیدن قالدیلدی
دهاغنی و قیله سلطان بازیده مر کجیلر
ایچنده بر اجزا خانه و ایدی که بولکه مقوم
بوزندن اجزا خانه بصیرت طیلانی ایدریش
بچاره اجزای اوج کون توفیق ایلدکن بشقه
بش آتی ابراهه پول باره می و بره کور تیله
بیلندی

قطبینه حیاتم کورولدیکی وجودمده قوت
قالدینی عاقله عفوایه بورم بشون حقوق
بتون انکلمر حلال اولسون سن پشای بالکیز
سن پشای حریب

اوت ایشته بر مظلوم استبدادها عودت
ایدیور بر زمانه بصیرت ای ایلر حتی پشه قدر
طاینان بوغزه می بو حاجز فقط فداکار
غزه می بن علی خالصی بر قاج هفت ازل
کادم
بلکه ملت بی خدمات سابقه مکافه

تقاعده ایدی لکن مساعده ایلک ایشدی
اویل بر جهان ایچنده بولوروز که وطن
عنه بر لختنه بوزتون هیچ بر اولادی
حقنه استننا ایچر روی رو کوزم
بن موجودیتده وظیفه سزک لاقیدی
عطاک کوردمم مر کس استطاعتی لایسته
وظیفه ایلر مکلفدن بنا علیه ۶۰۵
ختم و بزرده ای اولیای کرام ای هیچ اوزر
صادق و اختیار بر امکدار اولق اوزر حسن
بول ایلک ایلک حیاک حقیق و عبرت آمیز
منافی نقل ایلدک ۱۳۳۴ خورشیدی
بصیرت ایشته یه اساطیرک مرغ لایمونی کی
ماند فض بصیرت نقیب ایلک اوزر بر ایدر

کجهات جدید ایلور فقط اسکی قور
اولکی رفقائی میدانده کورمه بکله جدا
متأسفدر مع هذا بو کونکی عالم مطیعانی
زین ایدن ارقداش لریک مظهر ترجمی
اولورسه تسلی بولور

بصیرت ما کینک لوازم تربیه نکر قیاضه
نندن طولای بوکون اسکی حجهه نسبه یک
کویک قطعه ده انتشار ایدیبور بوندن ک زیاد
تأسف ایدرینه نم فقط چاره سزک قارشینده
رش یایلمق قابل اولدیفندن غزه سزک ان
سأله قارئین کرامدن رغبت کوردکجه حجیم
و مندرجانی توسع و اکمال ایلر اسکی حالی
ا کتساب ایلر بیکنی عرض و تأمین ایدرم و من
اله التوفیق

بصیرت غزه می
صاحب امتیازی
علی

کوبلور سزک سفالتی
بدلات قدیه
طافلری ، نیلری آشهرقیدی سکر
ساعتک بردن ججه نمازنی قیلمق ایچون قصبه

کله حک قیدر دستلار ممل و حوسرستان
وطنه اش لری کونیک رساعتک مسافده باغما
کولومسه مین بوزله استفان ایلرک
و عیانتک ایل اوزانه مینی سوچکزه بیلر
مسافرینه اکرام ایلرک درجه اولقل
و مسافر برود اولان کوبلور سزک حاله دقله
ناقله انسانک بوکری بارجه بارجه اولور
اوت بارجه بارجه اوللق قابل دکلدور
بعضاً تصلرک بازار برلرند کوردیکم او سوکلی
و منداش لری سفالتک فقر و هم دوریکه قور
کولک سله خط کور بولورده جهولری جو کوش
سیاهلنشی و آقندن اول اختلاص لری
فولاری ایکی سندن

مظهر اسکی سزک قور اولان سزک
تأثیرله ضمیمه مشن جبار لاشدر
طرز معیشتی ده نکل شایان مرحمت بر حافه
اساساً یک زیاده بولورده اکر بوجیدیکم ذخیره
لردن اک برکتی سندرده بیلر کندیله بک از
حصه قابل چونکه ذوالی زنجیر بر سر بایه بک
قدنانه مینی تخملق ذخیره نجات آغیر فاضله
باقی سندن ایلر و محضولر کاله کالیکی زمان
اولر آلدنی تخملق ذخیره نکل بش اون قاتی
برمه کجور اولور کندیست اوله حک درجه
جزوی رذخیره قابل بونکه بک کوچ کینه بیلر
هر کون بیلدیکی چودار اتمکله ترخاه
چور بیلدر

مع هذا بو سفالتیله اهو ندر زرا کوبلی
دها قاری ، ده دشت لری تسلط ایدر
ضبطلرک زاندا سزک قلمچی ایلر دکورک
آلدنی بارلر ختارک حکومتدن کن بیورلدی
استناداً زورله اخذ ایدنیک امانلر
مقتدرلرک حقدن فضلدر ایلر ایلر
و دها صایقه ایچر نوکسز حفسز لقلر
کوبلی عودر چسندن بریدر بریشان ایلر

کوبلور سزک دوچار اولدنی حفسز لقلری
ظلملری حقدن تلمشک باشلادنی شو عدالت
دورنده بر بر یازمه جالیف حفسز بوکون حجت
ایتمک ایستدکنکشی عسکر بدلی و برمک

قلمدی . . . بو تدبیر کوبا اهالی ریندن
 اسیر کیه جکدی . . . اسیر کیمک زده کوز
 متضرر ایندی آلات زراعیه سنی دکل صاری
 دوشکی صهارق بدل قندی تدارک ایدن کوبلی
 باباره بیله بو علم و خبر بالکنز بر شرط ایله
 مشارک الیه بش اون غرووش صیغشدریمق
 اوبنه براینکی بیلجیه، قاز کوندرمک . . . صکره
 بو علم و خبری قصبه مک مجلس اداره سنی ده علی الا
 صول تصدیق ایتمک ارزوه در یغ ایدلاردی
 بو علی الاصول تصدیقارک نه کولنج برتی
 اولدینی میدانده دو، فقط اداره سابقه مک
 اساسی مسلکی بو ادی، بو کونو . . . باجکری
 ایشره برتی سولنه نزدی . . .
 مشاهدات و مسووعا مه استناداً بو بدل
 قندی یوزدن محمولان کوبلی عاقلارک فایده
 قورقنج بر یکنه بالغ اولدینی تأمین ایدوم .
 اگر بو خصوصه دائر بر ایستاستیق یاللسه
 رفارک دهشتی بتون وسعیته مجسم ایدردی،
 بو کون آرتق بو الیم حقیقت قارشیدینه
 ملتی . . . وطنی سون هر کس دوشونیلیدر،
 بوسفاته بر نایت ویرمک چالیشمک در . قانون
 اساسی، بزه مساوات تأمین ایدیرور، مساوات
 ایسه بزم طایغرده بالقانلرده قیش، قاراینده
 نوبت بکله مه مه مقابل اسنک الی لیرا ویردک
 اوجاق باشنده کتانه پیشیرمکی اصلا قبول
 ایدمهز . بناء علیه ان شالله تعالی باقنده
 اشکل ایدمک ملت مجلسنده بدل قندی تک
 نمونه قرار هم یکه جوق کوبیلر مکز دوچار
 رلدینی مصاشه نایت ویریلوره هم ده عسکر
 لکده دخی مساوات تاسیس ایدیلیر . . .
 بوکامینتمز بر کمال اولمقه برابر بعض
 کونه بیانک کوبا بدل قندی لغو ایدیلیرسه
 واردات دولته خلل کله جکته وبال نتیجه بودجه
 آجیق ظهور ایدمکجه دائر فکر سردانده .
 بیلجیری احتمالی نظر دقتدن دور طوتمیه جق
 واقعا ایلمک سندهر ده بلا ت قندی لغوی یوز
 ندن واردات دولته خلل کله جک لکن اساساً
 هر دولت و ملتده بر مکنه مشابه به انقلاب عظیم
 وقوعنده دائما اصلاحات یوزندن ایلمک زمانلرده
 بودجه آجیق کوسترمش، بو آجیق استقراض
 ایله قیامش . . . زده ده بویه اولمی طبیعی در
 کلهم بدل قندی نک لغو ندن بش اونسته سوکره به
 کوبلر مکره رفاه و معموریت دینلن ایکی
 اساس مذمت تأسس ایتمش، اهالیسسه برابر قوجه
 کولمش، اولرک ثروتی حکومتک ثروتی تزید
 ایلمش، تحقق ایدن ویرکوردن یوزده طقسائی
 تحصیل ایدلکده بولمش، اهالیسسه برابر قوجه
 بر حکومت عمرانی تضعیف ایدیرورمش . . .
 بدل قندی نک لغوی سایه سنده ایدله جک
 منافع ماده ی دن بشق عسکرک دینلن صفت بجه
 و مقدسه مک کمی کی بر منفعت سیاسی ده
 وارور .

فرض محال بدل قندی تک الفاسدن هیچ
 بر منفعت حصوله کله بیه به رفی درجه
 وجودده در زرا ضرر قدیم اولوز و ضروری
 اولان شیدک رفی واجب اولوز . ظن ایتمک
 مثلا اسرار دینلن بیانک مه سانی نظر دقه
 آلهرق یونک اوزندن ویرکو طرخی حالده
 حزیته دولته مهم واردات تأمین ایدله جکندن
 بمشمله مضراتی دینلی اولان اوبله بر ضررک
 بیعه کیمسه جواز ویرسون . . . ۱

حوادث داخلی

سلاطین ژاندارمه قوماندانی ارکان حربیه میرآ
 لای جاوید یک طهینده غایب اجرا ایدلش اولان
 سلیمان باشانک برینه طاشلیجه قوماندانلنه تعیین اید
 لشدور . موی ایله سلیمان باشا تربسته و سلاطینک متور
 جهار حرکت ایدلشدر . . .

شهر اماتک بعض معارف حاجه قورقنج
 اولوق اوزره بکری بش بیگ لیرا استقراض ایدمه
 چکی استخبار اولمشدر . . . 19

حربیه نظارتی شهر جاری خنمانده دولت عیایه
 خدمته کیش اولان بلجیقالی ضابطرک مأمورین
 نایت ویرمکدر . . . 605

قائار بازارچی اهالیسندن بویله مک
 اولهرق انکی بلوک بلفار عسکرک حدود عیایه
 دور یات جهتندن مجاور ویراز ایلرولشدرور . مأمور
 برین محلیه عساکر مرفوعه بو حرکتک اسبابی سؤال
 ایدلمی اوزره بعض استحکام ایشلری ایچون کله
 کلرخی جواباً بیان ایشلدرور . مؤخر ایله زور صکار
 چکیلیوت هودت ایشلدرور . . .

مدینه متوره محافظی اولوب قانون اساسی تک
 اعلانی تأخیر ایلمسندن طولانی مأمورینندن عفو
 ایدلن بریحی فریق عثمان باشا شهر مکره واسطی
 اولمشدر . اتحاد و ترقی جمیت مخترمه سی امضاسندن
 اولوب مبنونه نامزدلکنی وضع ایدن معلم حقو
 قشناس نمایاس زاده رفیق تک افندی کین کون
 دناره عزمینه زوم بطریق زیات ایشلدرور . بطریق
 افندی رفیق بی کال صمیمینه قبول و کدینسینی
 افکار حرکاتکاره سندن دولتی تبریک ایشلدرور . . .

مجره نظاریله رابطه سنی کلیاً قطع ایتمش
 اولان اداره مخصوصه، بی سینه لر مایه ایتمک،
 برطاقم خطوط جدیده تاسیس ایلمک ایچون شهر مکره
 بیاسه سنده آتی یوز بیک لیرا استقراضنه موقف
 اولمشدر . . .

انکلتزه سفیر کبیری سروده دار لوتر خضر تلری
 ایوهژن ممت واپوریه هر که به هزیت ادوب فایر
 یقیه هاپون طرفندن شرفنه تربیت ایدلن خصیافنده
 حاضر بولمشدر . . .

اوجاقلر سوندلشدر . شندی بویه مأمورانه
 مظلله میرالای رتبه سنا ارتقا ایتمش بر جینه اورتیه
 سبجه نصل اعاده اوله بیلیر ؟ عینا مرقوم بویه
 زخامد نخریب ایتدیگی ملنک پاره سنی اوانچه دن نه بوزله
 ایشلدرور ؟

معروبلن و مفتاحدن صندوقلری نظارتی مأمور
 رین بعض مطالبات برینک بریحی طلب ایلمشدر و مطالب
 مذکورده ی حاوی استعدا نامه لرنک دون بیلینی ایفا
 قلنزه سه در حال تعطیل اشغال ایدمکجه کبری قطعیاً بیاق
 ایشلدرور .

کین کون شهید حریت مرحوم محمود باشانک
 هندوملری صباح الدین یک افندی بیکده بر مهم تلق
 سیاسی ایراد ایشلدرور . بیگ باغیه سی سیرا ایامتین
 ایله طولوش ایدی . ارطغرل سفینه ما یونک موق
 بیغی مشاهیر موسیقی شناسانن موسیو لاکسک
 تحت اداره سنده اولدینی حالده اجرای ترم ایدیلوردی
 صلح الدین یک افندی عدم سرکوت خنده کی انکا
 رفی توضیح ایلمشدر ویک جوق آلفیشره نائل
 اولمشدر . مشار ایله دین مبین اسلامدن دخی بحث
 ایدرک اسلامک هیچ بروت اسارتی ایترام ایتدیکی
 ودهما خربی تعمیم ایتک آرزو سنده بولدینی بالمناسه
 سولمشدر . مؤخر مشاهیر وکلای دعا بولدن فوت
 استوروخ — مؤرخ خطابه چینهرق انقلاب عثمانیک
 کال انشظام و اسایشله حصوله کلسدن اظهار خرینده
 وهما یلرله ایزاز مجتده یون احباب تک شفوق اولدینی،
 فرانسه مک وطنری ایچون دور مظالم ده چالیشمش
 اولان احراهه التجاکاه اولدیندن طولانی بکتمش
 بولدینینی سولمش و نطقته . . . یون غرب ترکیایی
 حر وحقانیت دور بر حکومت خالته کتیرمک ایچون
 چالیشان وطنیور قهرمانلرک شخصلرینی و بار ایلرک
 هلالی آلفیشلایور . . . سوزلرله خامورمشدر .
 بو نظاری اسباب ایدنلر مینانده شهزاده کادن جلال
 الدین افندی داماد فاک باشا یک جوق متبرکان
 ایجاب وسفارات مأمورلری حاضر بولمشدرور .

سربستی مطبوعات

منافع عمومی عیایه بی منادنه مقصدله بارسده
 نفس ایدیلان (یک ترکیا) خرت سنده صالح کوز
 هی یک اتحاد و ترقی جمیته آجیق بر مکتوبه خطاب
 ایدیلور . جمیت مخترمه مک مسامی بجه سنی کال
 ستایشله ذکر ایدلکده صکره جمیتک بعض مسالین
 بحث ایدلماق توضیحیه سی حاوی اولدوق مطبوعات
 عیایه بی تبلیغ ایتدیکی بیاننامه یی سفینه ایلورده
 دیپورک : « ای جمیت مخترمه اعضاسی، اگر مقصد
 کز وطنی راه نمایه سوق ایتمک، نمایه قورونمق
 ایسه مطبوعاتی قطعیاً حر و سربست براتکر . . .
 حریت کامله مطبوعات، هر حر ملنک اسن اساس
 بقاسی وک قوتی مدار حریت در . . . مطبوعاتک
 حریت قطعه سنده شل کلرکلر وجود سیاسی آرتق
 بر قندیدن، توز حاله کله مایا بر اسکندن بشقه
 بر شی دکله . . . انقلابی اکل ایدمک شی،
 سربستی مطبوعاتدر، زرا سربستی مطبوعات
 اوله بر پوهدر که اوراده صیرمیه قانون اساسی،
 قوانین فریه، اصلاحات و تفسیحات هی بر بریز
 کلوب تانیه یی، تمیزله چکس، سزافراض شخصیه
 ایچون مطبوعاتن سرکوت طلب ایدلرکن لکن هرملری
 ضعیف تنوا بر ساطق انصال ایله ج اتلدر بر
 حریت بر دای سیه ایله ستر ایلینک حریتک
 افکار عمومی و تبه سنی حاکم ایکن فلوزر ایلینک ایله
 قطعیاً حر و سربست مطبوعاتک ملت عیایه به مجتمع ایلر
 وال بر سامن و مکتل حریت اولمی ایلدر . . .

تشریف افندی حادثه سی

(نان) فخره سنک صوفیه مجاری مذکور غزوه آید کی تفرافی کشیده ایلشدرد: دولت عثمانیه ابله بلغارستان مناسبانده برکرتک کتک حصوله گذشرد .

بوکلیب برتشریفات مسئله سیدر مسئله مذکور ملک اهیتی بیوتک موافق دکلده بوستوبده اعمال اجه ملیدر استاسول بلغارستان فوکنجده سی کتوف افندی خارجیه نظاریده سفرا و برین ضایعه دعوت ایلدینکی و حالوبه مقدمه سیدر سرانیده سفرا و مصحتداردر ابله دعوت ایلش اولدینکی بیان و صوفیدد تمسکیت طلب ایتدندن ضروره درحال پلا مدیت و غیر محدود برمدونیب ابله بلغارستان غزوت ایلشدرد و موی ابله صوفیه مواصت ایدر اجه بلغارستان خارجیه نظاریدت بریده کیندک حادثه حقدن راپوربی و برمتشدر بلغارستان بویابه کال جدیدله اجرای حرکت و دول معظمه وساعت دیلوماسیه سی طلبه فرار عصابی شدرد . امارتک استناد ایلدینکی تقصیه بلغارستان فوکنجده سی کتوف ایلدینکی سرانیده دایما دول معظمه و حکومت سازه سفراسته یایلدر معامله تشریفیه په مظله ایلدین اولسیدر .

بوحده په رحمتا تریادن کتس و طقسار مسافردن سرب و لیش اولان هیئت صوفیده ابله و نامورین طرفدن کال صمیمیتله قبول

بصیرت

بلهار برکرتک بلک صمیمی برحمتله برینه صیوط اولدقمری شوپله برزمانده بوحده تک طهوری جای تاسفدر فقط بوی اعظام ایتک دها زیاده نأسفه شابان بر دیورسزلگذرد .

فوکتخداسنک استناد ایلدینکی قطعه کندیسنک ییلدیز سرانیده دایما سفرا ابله برابر دعوت ایلدین اولسیدر حالوبه بوقطفه استناد ایلدینک هون و ماهیتی حائر دکلدو زیرا اداره سابعیه ماندر معامله تشریفیه اداره حاضرده موضوع بحث ایلدینک

دولت عثمانیه تک اداره سابعیه دول معظمه تریدینه کوردردینکی سفیرل سفیرکین یعنی امیا سادور عنوان و یاه سی حائر اولدقمری حالده چوق کره دیلر حکومت سفرای کیره سنک نالیه اولدقمری احترامک برجزونه بیسه مظنر ایلدیز و حتی بعضاً تخفیریه بیله هدف اولورلردی حالوبه شمعی پارس سفیرمن لاتی اولدینکی معامله احترامی کوردی .

دیمک ایستزکه اگر اداره سابعیه تک تشریفیه قدر سرات ایدن مساوی و خطا ایتدن

متولد بریا کتشلق ابله فوکتخداسی لزومندن فضا بیوتولش ایسه اداره حاضره بویا کتشلق دایما ازاله حق حائررد . مع هذا محب برقومک و کیلی اولق سنتیه بلغارقو کتخداسی نظرمنده عجزمدرد . هر حالده حقیقی برماهیت مستند اولیان بوحده دن بلغار محلمرتک لایجه لزوم کوریمه جگرکی . مسم اولان دور اندیشلکرتنه استناداً امید ایدرز

رد و تکذیب

شهرمنده انتشاره باشلایان (دی بوپه تورقایی) ترکیا نام الماسجه غزوه تک نسخ اخیرسنندن برنده شایان تألیف اکاذیب مندرجدر . مذکور غزوه ارتمی ، روم ، رک و بلغار حضرلری یتنده منافرت ایلدیندن بعضی محللرده عناصر مذکوره یکنیکری علینده نمایشلر ایلدینندن بحث ایدیور . بویله اتحاد عثمانی بی اخلال ایلدینک تشریفات بلک زیاده تاسفی موجب اولدی . عجباً رفیقمنز روم ایلدیه هر کوش سننده بلا فریق جنس و مذهب کافه عناصرک یکنیکرتنه دست اخوتی اوژاندقمری ، حریتلری متکفل قانون اساسی تک اعلانیدن طولانی بلک آواز اتحاد اولدق بربری تبرک ایلدیکری ، حتی رؤسای روحانیه ابله خواجه ایلدیلرک مصافحاتی عجباً ایشیناشمی ؟ بز رفیقمنزک تشریفانده برشمه غرض و منفعت حسن ایتدینکزدن بویله اقصای شرق و غرب

غزوه لرینه بیله کجیش اولان آثار اتحاد و مودتی بیلدینکی حالده کندیته رسم ایلدینکی خط حرکت و مسلک ایجابی اولدق بمجاهلی التزام ایلدینکته قانمن . بنسأ علیه عثمانلیق ، عثمانلی قرداشلیق نامه بو غزوه تک تشریفاتی شدیداً رد و تکذیبی کندیمز بر وظیفه مقدسه عدا ایدرز . رفیقمنز امین اولسونکده عناصر مختلفه عثمانیه حیات و سلامتلیری محافظه ایچون برریله اتحاد ایتکدن بشقه چاره بجات اولدینکی لایقوله آکلاملر و برطانی تشریفات بدخواهانه و ضررکارانه قابیلقدن توفی لزومیده ایجه تیقن ایتشدرد . بنسأ علیه مذکور غزوه تک تشریفانده عطف اهمیت ایلدینک بر عثمانلی تصور ایلدینک و صدای تشریفاتکده هیچ بر قولاقده جینلامدن یتنه کندی قبه اغراضننده عموالوب کیده جکیدن شه بوقدره الماسجه رفیقمنزه بویله جه جواب و ردیکمره سبب تشریفاتک امری حائر اولسیدر . فقط بیوکلیکی مطبوعاتک معنای حقیقیسی آکلاماسی وظیفه سنک بیوکلیکی ییلده سی و تشریفاتی اغراض مخصوصه په استناد ایلدینک مسیدر . عناصر عثمانیه بوکون سوپه اخلاقه لری ، تربیه فکریه لری تک بیوکلیکی ابله شون عالم

میتک قدرات فوق العاد لری جلب ایلمشلر و اقلایک ایلک کونلری اک هیجانلی . آنتلی زمانلرده بیله اعتدالی ذره قدر غائب ایتدرد بوز بیکلره جه اجماع ایدن خلق میاننده حتی بر چوخی بیله اینجشمه مشلدر . بویله منوره الفکر عناصر متحده تک ، بوقدر اعتدال ابله تصدق حالی تک (دی بوپه تورقایی) ک تشریفاتن نه بیج دکل اونی قبیحه بیله تزل ایتدینک جگرکی درکار وهویدادر . فقط بز . مطبوعات عثمانیه تک ، محاکم خادملری بویله تشریفات ضررکارانه په تحمل ایلدینک ، تشریفات مذکوره تک بوتون زنی متشورسی تشریفات بوزینه چارپیده زرد ایلدینک

حوادث خارجییه

وقتیله فرانسه مجلس مبعوثان ریاستنده بولنش و شرق امور و مسائلله اشتغال ایلمش اولان مشاهیر سیاسیون موسیو پولده شانل انقلاب عثمانی حقدن شو وجهله بیکلر افکار ایلشدرد : فرانسه ، کنج زکرتک ایلدینکی محمد و احیا ایچون بذل ایلدیکری اقداماتی درین بر محبت و خیر خواهی ابله تعقیب ایدیور 605 فرانسه کنج زکرتک درعهده ایلدیکرکچ وظیفه تک بیوکلیکی و مشکلاتی قدر ایلدینکی کی مظهر اوله جقمری موقیاتک مدیت عمومه و اوور . 9 Eylül 1324 یانک صالح مسالته خدمت ایلدینکی ده قیناً بیلیر . بز ، دولت عثمانیه تمامیت ملکیه سنک تمدنی آرزو ایدرز و تمامیت ملکیه تک نامنی ایچون اک ان چاره تک معانات ایلدینکی جلب ایدن ماکدونیا نقوشانه هایت و برمدکن عبارت بولدینکی ظن ایلرز .

بنسأ علیه ترکیا اداره حاضررسی اوکنده درمیان ایلدینکیمز ایلک غمی ، اداره مذکوره تک دولت عثمانیه بی اشکال ایدن اهالی تک بلا فرق هر ق و مذهب کافه سنه حقوق طبیعه لری جهلندن اولان انتظام و رفاه حالی تأمین ایلده بیله جک قوی حائر اولسیدر . زیرا بو ترکیا استقلال نام و حیثیتک اک انی تأمیناتی اولدق و شرفده منفعتن تمامتله برابر مدک تعقیب ایدن نفوذ اقتصادی و متوسلنی مسالمت و ترقی جهته حصر ایلان فرانسه تک آرزوسنه ده توافق ایلدینک .

(نان) فخره سنیده مطالعه ایلدینکته نظرأ خارجییه نظری توفیق پاشا بر غزوه تشاربته بروجه آنی بیانده بولمشو : دولت عثمانیه دول معظمه تک کافه سی حقدن محضاندکارانه و صلحچورانه بر مسلک تعقیب ایلدینک جگرکده مت عثمانیه ماکدونیاده ساتر و لاشنارده موقع تطبیقه قوه چی اصلاحات و تمسقاتی عینی وجهله تاسیس ایلدینک ، اصلاحات مذکورهدن اول بول نظر دقته آنه چی تمسقات علیه په

عانددر شمعی اورارده اسایش عامیله هر ایلدینکی جهله اساسی کی لزومندن صلحچورانه عجزیه بوستریلیدی جهله مالدیوب اولایا تک بوجوسی حقیقته جگرکده هر لزومنه ضم ایلدینک یورده اوچی مالدیوب بوجوسی احتیاجات و تمسقاتی حصر و محصیصده موقاً دوام ایلدینک جگرکده مع هیلت تجارت مدهمه لرینه داتر اولدق دول معظمه ابله مدرا برده برینه بی زمان بویابه دول مذکورده یله بی بر اسلاف عندی بتدریج اصلاحات و مالدیوب اهل سنک رفاهی بوجوب اوله جگرکده بوده ماکدونیا بوجوسی اورره حسن تأثیر حاصل ایلدینک جگرکده ؟

ترانسوال مجاریسی ایتلاندن المانیانکتره مناسبانی صلحچورانی ایلدینک دو شوره جک درجهده کرتیک بیله ایلدینک ایدی . مؤخرأ هراییک مملکتک حکمداری بوکرتیک تک رفع واره سی ایچون جهله و غیرت ایلدینک محاربه احمالری برطرف ایلدیلر . کینلده المانیایه انکتره ایتلافی . قرال بدیجی ادواردک امپراطور ایلدینکی و یله یی ربارت ایلدینکی آوزره تک سالم رصفحه بیرمشدی حالوبه اخیراً انکتره فرق سیاسی رؤسایندن بریک المانیایک عینی مسلکی تعقیب فرقه سیاسی رئیس موسیو به بهله خطابا یازدینکی مکتوب آوزرینه متحد ایتلیق و اووریا مطبوعاتی ایتلایله انکتره رهنده رخرت و قوه احمالندن بحث ایتکده بولمشدر اعتراق ایلدینک بو مسئله تک یکدن تجدیدیه المانیایه مطبوعات نندن بعضیلری شییت و برمشدر مثلاً کچلرده قوت زبانه تک بالون ابله جوهواده سیر و نیاحتی تأمین ایچون ایلدینکی تجر بکرت درجه په قدر منتج موقیت اولسیدر اوزرینه مطبوعات مذکورده و محاربات مستقیله شراعتلندن بوکون کی شیلر کتیب ایلدینک بیلیر . . مستعد سیر و سیاحت بر بالون ؛ ردنیامیت صدوق ؛ بلکه تأمین موقیت خدمت ایلدینک جگرکده هم شوراسی ده اوتولماملی که آلمانیایه انکتره دن تقریبی ایدن ماننی دکری ده او قدر کیش دکلدرد . . کی حرج بویابه و موجب ایلدینک سوزل وار ایدی .

بو کی سوزل ، مخالف سیاسیله تأثیر عظمی موجب اولش و دیلویانلردن بعضی بی بدینک سوق ایتشدرد . مع هذا کینلده المانیایه باش و کیلی پارس بولر بر انکتره فخره سی محاربت تک موجب تمسقات بیانده بولمشدر . و حسن سلیمه مالک اولان هیچ بر انسان بوقدرکه انکتره بی استیلا فکریه دوستون المانیایه بافاسه انکتره علینده هیچ بر فکر حرج بویابه بیله بورد . ایلک فرستده آراز

انده چكي وجهه الانا فكر مسالتي جاورد .
مع مايه بو فكر مسالتيك بجليسي الحق
مسالتيك المانيان قوت مملنه سته خيلدار
انته حك تر حاله كليكي انتم التات بحره
دائر اولان برقراره ختام بولديني زمان
قابل اوله سله حكدر .

برلس بولوك ساني آلاملك آمال صححه
سنة مائة اولت اولدني تهنه اتك مكر
دكلد ققط المانيا اعراضك انك انكتره خا حه
بانر له حن ملاقاته ناط موم الملوك انشا
آت بحر ملك محمدی حقدن وقه عد لان سانا
نه و زهاله قصاص اولمده . و زهاله
سله . و به حوا و موم بولوك سالتيك
الان آلامه حقه مطا اولدني ك ستره
هر حاله به به تركه دقه و قه صلح
موم ققطه نظر اندازنه اولمده زهاله
مدش و مشو خب سته السانده بك فنا
حر محول آله حقدن .

و سنايت و ناسه شرة اخو اله دائر
لوندده لشر الملن مجموعه مومره
سكه مات اسلامه دن افانستان

افانستان اسانك تاك اولدنه سله بر سارا
و اولدني الملر يك امه سله سته و ققطه
حال صاحبه اوله سله و حوب و ققطه
امير افانك اقمه اراستانك . متقه اوله حقدن
شومو بولان قاطار اخل حسان الملن
اسه افانستانك مومره اولدني مومره .

سطح بركت قات حرقم صرتله اولده
قتمه اولدني ك سله مدامه ققطه اولدنه
و سنايت حكام طمبه سله ك .
قه بولوك نيك ك سله و ققطه اولدني
كله ققطه اولدني . و ققطه سني ققطي اله
مشو دور .

باغدن عادت اولان سله مومره ققطه
زمنك قار اله مشو اولدني زمانه غدانك
قصاتي بولم اولدني .

افانستان بدم اله مومره : هندوكشك
شاه اولدنه تاك افانك و بدخشان الماني
واردك بولوك هر اكمي مومره سله
مومره نيك و مومره مومره ك سله
سوزان اله مومره . متاقه سله ك سله
قدهار و هرات ستان افانك ك سله
ك سله مومره امردور افانك حكومتك
الحق برقمسدر اله ققطه بولان هرات
اولدني مومره هندستانك ك سله عد اولدني .

امير بولوك مومره سله هندستان
حكومتدني مومره برقمصات سله آيور . بو
المات هرت مومره سله المالات ساره نيك اله
ميت و مومره اولدني مومره ك سله تدافيه
سده درك حكومت افان روسه اله هندستان

پيشه طريق نهارته جا كدر . اهابلنيك قسم
اعظمي ايراندن هرت ايدن و اتاجق و هرت
ميسودر . خوننده بولان قدهار تازغني
رشهري جاورد رجوق دره لاله ارو اولدني
چوقه نيري اله كزنده افانك سله ك سله
تريت كايدر .

بو طريق اوزرنده قندهاردن هرات اولان
چسامت ۳۶۰ ميلدر . مع هذا قندهاري كابله
ربط ايدن مكمل بر بول دها واردك كلات
غیرانی) استحكام جسمي اله هرت شهرندن
مرور ادر بو شهر قاطع هند افانك مشهور سلطان
محمودك هرت نيك سوكي باشخني اولمده شهر
تصادر . هند وكوشك اولان رشهسي اولان
ابغان (سله نيك بر يابلاي اوزرنده كان
اولوب دوره كالمه دنياك اله زنيك واك
كوزل بر شهري ايديه سله ابواسي عطمت
واحتشامندن الحق بر ايكي سراي خرامه سي اله
الذات سلطان محمودك ترهسي قله يلدشدر .
سيستان افانك افانك الحاق جوق اولمده
روسلك مشهده دوهري لاسقطع ايريلسه
عكرلك وسايات ققطه نظر نده اهميت عظيمة
اكتساب ايلمشدر .

مسوقلر هراتك مقصد خيلرينه بر مانه
اولدني كورملر له شاهك شرق مالمكنده اولان
سيستان اوزرينه بر حركت اجراسنه يلتدبلر
ققط امير حاضر دور انديش رذاك اكلايه .
حق دريه و وضوح اله تهلكني اكلايه
تخمينده افانستان جهات خرابي هندستانجه
بادي فلاك اولدني ك سله ردي مان روسلردن
اول سيستانك اشغالي امير ايلدي . بو ايرانك
ايلري قره غوللري اله كوچوك حصاره
وافسانيلري كندي مملكتلرينه طرد ايجون
ايرانيله مساوت اولمدي حقدن روسلك
طاشكند فرقه سي قومانداننه او امير اسداري
اشاج ايلدي لكن مرحوم مظفر الدين شاه
انكتره نيك حكومتكني اعلان حربه ترجيح ايلدي
شاهك آرزوي اله حكم تعيين قلنان اسه هازري
مقمهون مسلولي افانيلره مساعد
صورته فصل وانكتره ايجونده بول .
جستان انكتره ده كان بوشكي شهرندن
سيتانك مركزنده بولان (نصرت آباد) . بر
شمندو فرخطي امتياز سي استحصال ايلدي .

كافرستانه كنج : جنرال محمد غلام حيدر
خاك قطنيله بر قاج سته اول ضميمه مالك
ايدلش بر ققطه در كافرستانك سكه سي اسياي
و سلطانك طاغرينه منسوب اولوب يك اسكي
بر زمان بري پت رستدر . ققط حقايق
اسلاميه آره لنده انتشار ايدكجه اسلاميت قبول
ايدلش چوقالنده و جوق كچمدن جمله نيك
داخل دائرة اسلاميت اولدني قويا اميد
ايدلنمكده در .

افانستانك مركزي اولان كابل يته بو
اسم ايله مسما بر هر لطيفك ساحلنده واقيد
شهر يك قديم اولوب نيوردك ايلكي اولان
قاج هند باريك مزارعي مجنودر . كورنده
سار شرق شهر لندن قرق بو قدر . هر يك
طرز معمارینه موافق براي ماني امير ايله
بر قاج باغچه جايدر .
فقط حبيب اله خان شهرك قواعد صحبه
وقيه داره سته . يكدن انشا ايدلشي نظر دقته
آلديني ايجون انشا اولدني ميانيك تنظيم
اولان پلان توفيق ايدلشنه اعتا اولمده در
افانيلر هر مومره هرت . يهودي ، هندو ،
قذافي ، موفون ، ارايلره و بون مهاجرني
اله قارشمش ايديه عموميت اعتبارله بر ملت
واحد اولوب يدي بوز قدر قايه منقسمدر
حال حاضر ك توركوي واسقوج - سواريلري
استنا ادر ايسك شجاعت حربه لرنه هيج
ملت جيقشه من شان دقدرك افانستانك بو
كه نكي حالي سده لي و ديكر اميرك ققطه
هيج بكمه من از زمانر مملكت دائما حال
عصيانده بولان بر طاق دره بكري الله
بوليور ايدني . 605

اسم ايله مسما بر هر لطيفك ساحلنده واقيد
شهر يك قديم اولوب نيوردك ايلكي اولان
قاج هند باريك مزارعي مجنودر . كورنده
سار شرق شهر لندن قرق بو قدر . هر يك
طرز معمارینه موافق براي ماني امير ايله
بر قاج باغچه جايدر .

فقط حبيب اله خان شهرك قواعد صحبه
وقيه داره سته . يكدن انشا ايدلشي نظر دقته
آلديني ايجون انشا اولدني ميانيك تنظيم
اولان پلان توفيق ايدلشنه اعتا اولمده در
افانيلر هر مومره هرت . يهودي ، هندو ،
قذافي ، موفون ، ارايلره و بون مهاجرني
اله قارشمش ايديه عموميت اعتبارله بر ملت
واحد اولوب يدي بوز قدر قايه منقسمدر
حال حاضر ك توركوي واسقوج - سواريلري
استنا ادر ايسك شجاعت حربه لرنه هيج
ملت جيقشه من شان دقدرك افانستانك بو
كه نكي حالي سده لي و ديكر اميرك ققطه
هيج بكمه من از زمانر مملكت دائما حال
عصيانده بولان بر طاق دره بكري الله
بوليور ايدني . 605

اليوم امير اولان حبيب الله خلك بورولق
ييلمز مساعينه افانستانك تدابير تدافيه سي
هيج بر زمان واصل اولدني درجه تكمله
ايصال ايدلشدر . 1324
طابورنك اقتدار و مهارت هرات و غزوه
حوار نشاط مهمه نيك تحكيمنده فعلا ظاهر
اشمدر .
طوبرينه كنج :

هان نامسدود اولان ماقيم ماكنه لي
طوبلري خاج طوبناسق بوز بيلاره قروپ
هوچكن ، نورفيلت ، سريم انشلي بحره
۷۰ بوسلق اغير طوبلري واردر .

حال خرده دشمنه قارشو سوق ايديله چي
عسكر بشوز نيك اولوب حرب باشلاقدن
سكه چنه محارباتي اجرا ايجون مارتيني هازري
فتنكي اله ايكي مليون كشي دها هغه خرده
عرض ديدار ايدر . بولر چوقحققدن اعتباراً
سلاح قه لانه لري و مسكرات استعمالندن
مجتب بولمدي بوزندن ماهر بر نشايي
اولمدي اقتضا ايدر .

بو قياتك سردارلري مملكتلري قاريش
قاريش بولمدي جهتلي (سدهارست) ده اكمل
تحصيل ايدن كنج ظابطان دها اني قوماندانلق
ايدنه بيلير . مرحوم عبدالرحمن خان
قوروقدن طولمطوبلر كوچك چايده اسيله
باروت و ججهان اجمالي ايجون كيجه لي كودوزلي
چاليشدق قاريقدر انشا ايدمديكي كي
عسكر نيك تعليم و تربيه ، قتلان عسكره يك
سهيلي مقصديله بولر انشايي خصوصيه
نظر دقدن دور طوماشمدر .
ينه بو ذاك مساعي و امور ادا مومدي

كيست فوق الناده سي ساهمنده درك افانستان
اهايبي قبائل رؤساي ميانندن ازدواجل
وطرق سياسي ساهمنده ملت واحد حاله
كشدر .

روسه جاري مشداراله عبدالرحمن خان
آسيانك سوكي قوسو ناميله مادادر . موم
مشار اله افانستانك امور معارفه يك آز
عطف نظر ايدو بلمشدر . بر حال نعمت
ممارك قديمي قديم اتمديكندن دكل باكه
مملكتك تدابير تدافيه سي اكاه حصر اوقات
ايدلنكندن در . ايته بو قصان مخدومي امير
لاحق حبيب الله خان طر قادن اعوام ايدلدي
مع هذا اخيراً المانيا و ستران المش اولدني
قرق يك انكتره خنكي امير مشاير ايلمكده
امير عسكره ني نظر اهميت ن ارميپنه دليله
حلي در .

كابلده رطيه و رحبه فنون و صنايع مملكتك
انشاي امير مشايرك امور معارفه (عالي خازر)
دار افنوشده اولدني كي هر يك احوال
وقواعدنه توفيقه مومره خواهشكر بولد
قرق اثبات ايدر .

كذلك مشاير ايلمك هندستاني ذابرتلنده
اصلاح معارف حقدنك ميساله يك زاده
اهمت عطف الملمري كندبلرنك مومره
مع معارف اولدق قري ايله ايدر .

شمندو افانستانك اهميتده قديم
ايدلشدر . ققط دشمنك بدستلانه كندني
فرضه كور منافع مملكته مضر اوله حق نظر
اغياره آلديني جهته استعمال ايدني
قابل استعمال رحاله كتيله حك رسو
كندني اولدني مومره ققطه مومره

باشلامه حقدن . اجانه امتياز و
طر قدايدنه دكل در .
امير حاضر ك فنون انشايه اولان شدت
محمي ساهمنده درك عسكر كنج مهم اولان
قاطاك سوكي اصوله توفيقاً تحكيم اولمدي اراق
افانستانه هيج ر اجني دولتك ايصال دست
استلا ايمنه امكان قاطامشدر .
اجراي عراك خصوصنده مومره قديم
منصفانه حركت ايدلكرني شوقه دن آسكار
اولور .

كابلده طوب قاروشنك مؤسسي اولان
برلمان مهندسي افانك انكتره حدوديه
رافقاني طرفندن قتل اولوب مشاير الموم
مومره دن متاير اولور و قاتك عني ققطه نيك
اعدام ايدلشي اراده ايدر .

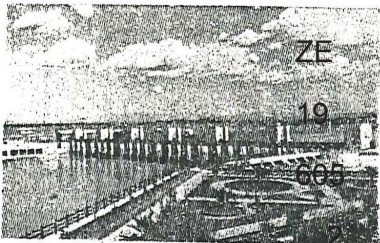
برقاج كو دنبرو و مطول اشغال امش اولان
شرق شمندو قري دون اقسامدن اعتباراً ايشلكه
باشلامشدر .

غلهده مومره قوسنده ساعت اون
رادرنده نين ظهور امش و اطرافندن
مديان عرت و همت اوزرينه اطق ايدلش
اولدني اقسام اوسني استخبار اولمشدر .

علي

evrinde
İlanından son
taşıyan fakat
kareye inmiş
kalmı.

lu (1930), hastanelere ilâveten 25 yataklı bir doğumevi (1929), 20 yataklı bir trahom hastanesi (1930) ve bir de emrazı zühreviye hastanesi açılmıştır.

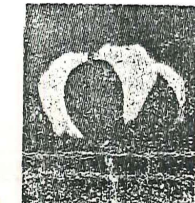

Adana'nın meşhur barajı

Gene bu yıllarda Adana'da Ahali Fırkası teşebbüsünden başka C. H. P. ve bir aralık Terakkiperver Cumhuriyeti Kızılay, Tayyare Cemiyeti, Çocuk Esirgeme Kurumu, Türk Ocağı, Muallimler Derliği, Adana Çiftçiler Derneği (1923), Mültekaidini Askeriye Cemiyeti, Amele Taali Cemiyeti, birkaç spor klübü ve Matbuat Cemiyeti de faaliyette idi. "Yeni Adana" (1918), "Türk Sözü" (1922) adlı gündelik gazeteleriyle beraber müteaddit gazete ve mecmualar da neşrediliyordu.

1933 te vilâyetin ismi "Seyhan vilâyeti" ne çevrilmiş, fakat Adana şehri gene vilâyet merkezi kalmakta devam etmiştir.

1932 den son senelere kadar Adana şehrinin nüfusu mütemadiyen artarak 1935 te 72.000 ve 1945 te 100.000 e çıkmış bulunmaktadır. Ziraat Bankasının umumi kredisinin hemen yarısına yakın bir kısmından istifade eden büyük, küçük çiftçi ve kooperatifçilerin ve aynı zamanda her sene gelip giden 40 - 50 bin pamuk ziraat işçisinin durağı olan Adana, bir yandan da, sıralık olarak gelişmiş, mevcut fabrikaların senelik istihsal kıymetleri artmış ve bilhassa pamuk temizlemesi işi se-

Adana'nın servet kaynağı pamuk

ve 20.000.000 liralık ithalâtı dolayısıyla ticari faaliyeti de ehemmiyetli durumunu muhafaza etmektedir.

Güney Anadolu'nun kara ve hava nakliyatı bakımından bir muvasala merkezi olan Adana şehri, artan devlet inşaatı ve zengin hususi inşaatıyla Alman mimarı Jansen'in yaptığı plana göre genişleyen, yenileşen şehirlerden biridir. Adana'da eski yıllara nispetle otullar sayısında büyük bir değişiklik olmamışsa da, öğrenci adedi birkaç misli yükselmiş bulunmaktadır. Adli muamelelerde ve hastaneler faaliyetinde bâriz bir artma mevcuttur.

Adana'da son senelerde sular idaresi de tesis edilmiş ve faaliyete geçmiş bulunmaktadır.

Kısa bibliyografya: Adana salnameleri (1288 den itibaren). Rifat; Lütfü, Tarihiye ve Coğrafya. 1299 İstanbul Cemsettin Sami; Kairus-ül Âlâm. 1306 İstanbul. V. Cuinet; La Turquie d'Asie. 1891 Paris. Remzi Oğuz; Adana Ticaret Rehberi, 1340 İstanbul. Adana Pamuk Kongresi, 1925 İstanbul; Adana Vilâyeti Matbuatı, 1932 Ankara. Esat; Adana'nın Kurtuluş Mücadelesi Hâtıraları, 1934 Ankara Adana Ticaret ve Sanayi Odası; Adana. 1936. Jansen; Adana Şehrinin İmar Planına Dair İzahat, 1937 Adana. Adan: Cumhuriyetten Evvel ve Sonra, 1938 Ankara. Seyhan - Cumhuriyetin 15 inci Yılı dönümünde. 1938 İstanbul. Cemal. İstiklâl Savaşında Adanalılar. 1937 İstanbul. Taâha Toros; Çukurova'nın Halk Şairleri 1938 Adana.

(Lütfü Eroğlu)

ALİ EFENDİ, BASİRETÇİ — (1838 - 1910) Tanınmış Türk gazetecisi. Enderun okullarında okumuş ve fakat sarayda kalamıyarak 1860 ta aylıkla çırağ edilmiştir. Birkaç yıllık bir geziden sonra 1863 te Maliye Nezareti tahsilât memurluğuna alınmıştır.

Ali Efendi, 1869 ocak ayında "Basiret" gazetesini çıkarmaya başlamıştır. Fakat, o zaman Matbuat Müdürlüğü'nün bağlı olduğu Hariciye Nezaretine çıkış müsaadesi için iki sene evvel müracaat etmişse de Girit isyanı dolayısıyla, bir siyaset tedbiri olmak üzere, kendisine müsaade verilmemiş, isyan yatıştıktan sonra, vâki müracaati nazır Fuat Paşa'nın üç yüz sarı liralık mükâfâtıyla beraber neticelendirilmiştir. Abdurrahman Âdil Eren'in, bizzat Ali Efendi'den işittiği kaydıyla, İkdamcı Cevdet Bey'den naklen "Tan" gazetesinde yazdığına göre bu müsaade ve mükâfât, Sultan Aziz'in bir cuma namazını kılmak üzere Dolmabahçe camisine gelirken Ali Efendi'nin sunduğu istida üzerine verilmiştir.

Ali Efendi'nin "Basiret" i on yıl devam etmiştir. İlk neşredildiği zaman cuma ve pazardan maada her gün çıkardı. Orta kâttada ve dört sayfa idi, yirmi paraya satılırdı. İlk yazıcıları ve mütercimleri başında kendisi, Erzurum mektupçuluğunda ölen Suphipaşazade Ayetullah Bey, Yemen mektupçuluğunda ölen İsmail Efendi, Karadağ muharebesinde şehit düşen mühtedi Polonez ferik Mustafa Celâlettin Paşa ve Hayrettin imzasını atan gene Polonez Mösyö Karski, adliye mektupçusu Hallet Bey'ler geliyordu. Gazetesini çıkardığı

sıralarda İstanbulun en meşhur simaları arasında tanınan Ali Efendi'nin büyük bir tahsili yoktu. Fakat o zeki, çalışkan ve atılgan bir insandı.

Basiretçi Ali Efendi

Gazete; yazıları, bilhassa haberleri itibarıyla kendinden evvelkilere nazaran daha mükemmel ve bugünkü gazete anlamına daha yakındı. "Basiret" te birçok tanınmış zevat muharrirlik etmişti. Ahmet Mithat Efendi de Vali Mithat Paşa ile beraber gittiği Bağdad'ın dönüşünde bu gazetede çalışmıştı.

Basiretçinin hayatında biraz romana benzleyen taraf 1870 ten sonra başlar. Çünkü Ali Efendi'nin, 1870 Alman - Fransız Harbinde Almanlar tarafını tutması ve o tarafın galip gelmesi, kendisinin de, "Basiret" in de talih yıldızını parlatır. Çünkü, neşriyatı hoşla gittiğinden harb bitince Bismarck tarafından Almanyayı gezniye davet edilir ve yol masrafı için on bin frank gönderilir. Sadrazam Âli Paşa ise bu seyahati tasvibederek kendisine beş yüz sarı lira verir. Basiretçi 1871 de Almanyaya giderek orada yer, içer, gezer, bu arada tiyofa tutulur ve tedavi olunur. Bedava matbaa makineleri de alarak müreffeh vatanına döner.

Vezir Hanında Tatyos'un kırık dökük makinesiyle işe başlayan "Basiret" artık kendi makinesinde basılmaktadır; idarehane ve matbaası da gündiki Tan Matbaasının yeri olan ve sonra Mihran'a geçip Sabah Matbaası diye anılan mahalde-

Şişli, 12. Novalı, 1900
Kadıköy, 10. Novalı, 1900

Şişli, 12. Novalı, 1900
Kadıköy, 10. Novalı, 1900

Şişli, 12. Novalı, 1900
Kadıköy, 10. Novalı, 1900

"Basiret" in ilk nüshası

dir. Gazetesinin kıtası büyümüştür. Yazılarda siyasi olgunluk daha ziyade gözle çarpınmaktadır. İbrahim Alâettin Gövsa'nın babası Asım Bey ve daha pek çok zevat

Adana'da, sı
teşebbüslerin
beraber Fran
Fransız mü
ve civarında
olu şebekesini,
Demiryolu
in ediyorlardı.
carethanelerin
ak üzere 1.236
a ve kebapçı,
matbaa ve

inip çıkımya
yarlamak için
bir pamukçu-
kongrede çif-
tçileri arasında
lmıştır.

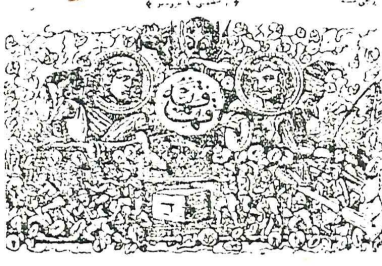
k sıral saha-
bislerinin eli-
arada şehrin
E. G. şirketi
(1928). Şehir-

bir parça
ke yol mlk-
ç çıkmıştır.
icaret okulu,
maknlist oku-

yeni muharrirlik kadrosunu kabartmaktadır.

Ali Efendi 1874'te "Kahkaha" adlı bir mizah gazetesi de çıkarmaya başlar. Refikleriyle bir hayli mücadele ettiğinden

Mizahi "Kahkaha" gazetesi

"Kahkaha" yı "Basiret" e çatınlara münasip bir dille çatmak için çıkarmış gibidir.

Ali Suavi'nin "Basiret" e yazı yazmaya başladığı tarih 1876 senesi sonlarına raslar ve bu yazılar pek devamlı değildir.

Ali Efendi'nin 1878 tarihine kadar parhyan ikbali bu tarihten sonra fenalaşır; talih onu, Ali Suavi'nin adı geçen sene içinde (eski Rumi tarihle 23 mayıs 1294 ki, çevrilince 12 haziran 1878 eder) tahttan indirilmiş olan Beşinci Murat'ı tekrar tahta çıkarmak, daha doğrusu şahsi ihtirasını temin etmek maksadıyla Çırağan sarayına bir kısım Rumeli muhacirleriyle yaptığı baskın işine karıştırır; çünkü, Ali Suavi "Basiret" e gönderdiği ve "Basiret" in de negrettiği bir mektupla bu delice hareketi bir gün evvel Ali Efendi'nin gazetesine, adeta ilan eyler. Vaka üzerine gazete derhal kapatılarak Ali Efendi Yıldızda birkaç ay sorguya çekilir ve sonra kadus'e sürülür.

Ali Efendi Suriyede otuz sene laym-kamliklarda dolaştıktan ve 1908 Meşrutiyeti ilan edilir edincez vatana döndükten sonra "Basiret" i tekrar çıkardı. Artık ihtiyarlaşmıştı, sermayesi de yoktu. Pek çok gazete çıkıyordu, büyük gazeteler ve hattâ eski mürettepli Sabahçı Mihan, "Basiret" in tutunmaması için hayli çalıştı. Gazete birkaç nüsha çıkabilirdi, kapandı, Ali Efendi bir müddet sonra da vefat etti.

Ali Efendi'nin kitaca küçük ve mevzularına göre mühim iki kitabı vardır. Biri 1293 Türk - Rus Harbini savaş sahalında görerek yazılan lâyhadır ki, "Yıldızın Hatası" adını taşır. Diğeri ise kendi hayatından ve dolayısıyla istibdat zama-

nında matbuata ve gazetecilere tatbik edilen sıklıkla bahsedilen "İstanbulda Yarım Asırlık Vakayî-i Mühimme" adlı kitapçıdır. Bilhassa ikinci eser matbuat tarihimiz için birinci derecede ehemmiyeti haizdir.

Basiretçi Ali Efendi, Türk gazetecilik tarihinin en enteresan simalarından biridir ve "Basiret" ise gazetecilik tarihimizde yeni bir çağır ve bir merhaledir.

Kısa bibliyografya: Ali; Yıldızın Hatası, İstanbul 1324. Ali; İstanbulda Yarım Asırlık Vakayî-i Mühimme, İstanbul 1325. Selim Nüzhet; Türk Gazeteciliği, İstanbul 1931. Server İskit; Türkiye Matbuat Rejimleri; İstanbul 1939. İbrahim Alâettin Gövsa; Türk Meşhurları, İstanbul 1945. İbnü Ansiklopedisi; sayfa 85.

19

(Server İskit)

ALP ARSLAN, MUHAMMET BIN DA-
605— (1029 - 1072). Kahramanlığı, cesareti ve yüksek kalbliği ile tanınmış büyük Selçuk hükümdarı.

2 Ocak 1029 da (1 Temmuz 420 de) doğmuştur. Bu doğum tarihi için bâzi tarihçiler 424 yılını ileri sürerler. Alp Arslan babasının sağlığında ve çocukluk yıllarından itibaren çok iyi bir terbiye gördü. Babası Çagrı Bey'in bir çok askeri hareketlere iştirak etti. Akınlarda pişti. İyi bir kumandan olmanın bütün imkânlarını ve vasıflarını kazandı. Babası bu suretle kendisini Horasan tahtına velihaat tayin etti. Babasının son yıllarında devletin idaresi adeta onun uhdesinde idi. Babası Çağrı Bey'in ölüm tarihi tarihçiler tarafından değişik yıllara isabet ettirilmiştir. Bazıları 1058 de, bazıları da 1060 da ölmüş olduğunu bildirmektedirler. Çağrı Bey'in ölümünden birkaç yıl sonra, Alp Arslan'ın amcası Tuğrul Bey de, evlât bırakmadan 1063 eylülünde öldü. Veziri Al-Kunduri, Tuğrul Bey tarafından kendisine halef gösterildi diye, Alp Arslan'ın kardeşi Süleyman'ı tahta çıkardı. Fakat bu tahta çıkış etratta memnuniyetsizlikle karşılandı. Birçok beyler buna muhalefet ederek Alp Arslan'a biat ettiler. Vezir Al-Kunduri de bu umumi arzuya boyun eğmeye mecbur kaldı. Böylece Alp Arslan, 27 nisan 1601 te pek parlak bir törenle sultan ilan edildi. Ancak Alp Arslan'ın tahta çıkmasından memnun kalmıyanlar, onu çekemiyenler, hattâ kehdi hesaplarına sultanlık pâyesini iddia eden beyler vardı. Alp Arslan'a bunlarla mücadele düşüyordu. Alp Arslan bu muhalefeti kolayca kırdı. Fakat bu arada akrabalarından Kutulmuş kendisini epey üzdü.

Alp Arslan, Kutulmuş'un bir savaşta ölümünü müteakip askerini Bizans üzerine sürdürdü. Yolda kendisine katılan emir ve beylerin kuvvetleriyle kudretli bir ordu meydana geldi. Bu ordu Gürcistan'ı istilâ etti, burasını ağır vergilere bağladı. Sonra Kars ve Ani'yi de aldı. Bu sıralarda kardeşi Kavurd'un kıyanı eder gibi bir vaziyet alması üzerine hareketine devamdan vaz geçti, fazla ileri gitmek istemedi. Cebri yürüyüş ile ve İsfahan üzerinden Kirman'a geldi. Kirman'da bulunmakta olan Kavurd, Alp Arslan'ı, karşısında bulunca şaşırdı, onun da boyun eğmekten başka yapacak bir hareket tarzı yoktu.

Alp Arslan Merv'e giderek iki oğlu Melikşah ve Arslanşah'ı Gaznelilerden ve Türk hakanları hancandan prenslerle evlendirerek vaziyetini biraz daha sağlamlaştırdı. Amu-Derya'yı geçti, bu min-

Alp Arslan'ın temsili bir resmi

takalardaki hükümdarlarla münasebete girişti, Merv'e dönerek oğlu Melikşah'ı kendine halef tayin etti. Muhtelif eyaletleri Selçuk ümerası arasında taksim etti. 1067 de tekrar baş kaldıran Kirman emirine karşı sefere çıktı. Bu yıllar içinde bir taraftan Aral denizinin kuzey ve doğusundaki topraklara uzanırken, muhtelif beyleri de Anadolu'ya akınlar yapıpıya memur etti. Bunlar ta Kayseri'ye kadar geldiler ve yürüyüşlerini Orta Anadolu'ya kadar vurdular. Alp Arslan ikinci bir defa Aras'ı geçerek Gürcistan'a girdi. Gürcistan kıralına boyun eğdirdikten sonra Horasan'a döndü. Bir taraftan da, maiyetindeki prenslerin batıya doğru akınları devam ediyordu. Bizans İmparatoru Romanos Diogenes Türk taarruzunu durdurmak için bizzat ordunun başında sefere çıktı. Muhtelif neticesiz zaferlerden sonra Türk kuvvetlerinin toplanma yeri olan Ahlat'a doğru yürüldü. Fakat Palu'ya geldiği zaman, Malatya'da bırakmış olduğu ordusunun, güneyden sarkan Türk ordusu tarafından dağıtıldığı haberi aldı. Türkler bu taarruzda Konya şehrine girdiler. Bizans imparatoru bu güç durum karşısında geri dönmiye mecbur kaldı. Türk ordularını yenmiye memur ettiği kumandanı Manuel Komnen de mağlûp ve esir edildi. Bizans kumandanını yenmiş Türk prensi Kurduci Alp Arslan'a isyan eder bir vaziyet takındığından sultan bu sefer onun üzerine Afşın'ı gönderdi. Bu vaziyet karşısında Kurduci, esir ettiği Bizans kumandanını ve generallerini serbes bırakarak düşman kuvvetiyle birleşti, ve Afşın'ın takibinden kurtulmak için Bizans'a iltica etti. Afşın ise ileri yürüyüşüne devam ederek Ege denizi kıylarına kadar ulaştı.

Bir temsili resmi daha

Bu sırada Horasan'da bulunan Alp Arslan, Mısırı fethetmek arzusuna kapıldı.